

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DELDOM
2014-05-26
meddelad i
Växjö

Mål nr M 3564-10

SÖKANDE

Billerud Skärblacka Aktiebolag

Ombud: Advokat [REDACTED]
Alrutz' Advokatbyrå AB
Box 7493
103 92 Stockholm

SAKEN

Ansökan om tillstånd till nuvarande och framtida verksamhet vid Skärblacka Bruk i Norrköpings kommun, nu frågan om redovisning av uppskjutna frågor

Avrinningsområde: 67 Motala ström N: 6493400 E: 552500 (SWEREF)

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslutar prövotiden för frågorna U2, U3 och U7 och förenar tillståndet i deldom den 29 november 2011 i mål nr M 3564-10 med följande ytterligare slutliga villkor och tillägg.

25. Mesahögarna i den västra delen av industriområdet ska sluttäckas på ett sätt som minst motsvarar kraven på deponi för inert avfall i enlighet med förordning (2001:512) om deponering av avfall. Sluttäckningen ska vara slutförd inom tre år från det att denna dom vunnit laga kraft eller den senare tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer.

Delegerad fråga

Mark- och miljödomstolen delegerar med stöd av 22 kap. 25 § miljöbalken till tillsynsmyndigheten att meddela de ytterligare villkor som kan behövas avseende den närmare utformningen av sluttäckningen.

Dok.Id 289051

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: mmd.vaxjo@dom.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-16:30

BAKGRUND

Växjö tingsrätt, mark- och miljödomstolen, lämnade i deldom den 29 november 2011, mål nr M 3564-10, Billerud Skärblacka Aktiebolag tillstånd enligt miljöbalken att vid bolagets sulfatfabrik och pappersbruk på fastigheten Norrköping Ljusfors 3:6 i Skärblacka årligen tillverka 435 000 ton massa, bestående av högst 365 000 ton oblekt sulfatmassa (varav får tillverkas högst 180 000 ton blekt massa) och högst 70 000 ton halvkemisk massa, samt 470 000 ton slutprodukter samt att vidta för denna produktion i ansökningshandlingarna beskrivna erforderliga åtgärder.

Mark- och miljödomstolen lämnade också bland annat tillstånd till deponering på bolagets avfallsdeponi Hyttemossen.

För tillståndet föreskrev Mark- och miljödomstolen, utöver ett antal villkor, att frågan om bland annat möjligheterna att reducera utsläppet av metaller från elfilterstoft via C-avloppet, frågan om säkerhetshöjande åtgärder och alternativ till flytande svaveldioxid vid användning och lagring av flytande svaveldioxid samt konsekvenser av läckage från mesahögar samt kostnader för eventuell borttransport och sluttäckning skulle skjutas upp. Följande föreskrevs härvidlag.

- U2. Bolaget ska utreda möjligheterna att reducera utsläppen av metaller från elfilterstoft via C-avloppet. Utredningen med förslag till slutliga villkor ska lämnas till mark- och miljödomstolen senast två år efter det att denna dom vunnit laga kraft.
- U3. Bolaget ska utreda möjligheterna att genomföra säkerhetshöjande åtgärder vid användning och lagring av flytande svaveldioxid inklusive möjligheten att helt upphöra med användning av flytande svaveldioxid. Utredningen med eventuella förslag till villkor ska lämnas till mark- och miljödomstolen senast två år efter det att denna dom vunnit laga kraft.

U7. Bolaget ska utreda miljökonsekvenserna till följd av nuvarande och framtida läckage till grund- och ytvatten från mesahögarna samt, om mesan inte ska nyttiggöras, kostnaderna för borttransport till godkänd deponi alternativt sluttäckning i enlighet med kraven enligt deponiförordningen. Utredningen ska göras i samråd med tillsynsmyndigheten och redovisas till mark- och miljödomstolen senast två år efter det att denna dom vunnit laga kraft.

PRÖVOTIDSUTREDNINGEN

Av prøvotidsutredningen framgår bl.a. följande.

Utredning U2 och U3 (metaller från elfilterstoft och alternativ hantering av SO₂)

Beträffande förutsättningarna att reducera utsläppen av metaller från elfilterstoft via C-avloppet konstateras i bilaga B att det finns teknik som möjliggör reduktion av utsläppet av kadmium med ca 60 % motsvarande 8-11 kg per år. Den erforderliga investeringen uppgår till ca 20 Mkr. Utsläppet är således relativt litet. Vidare visar resultaten från de recipientutvärderingar som gjorts att förhållandena i recipienten är bra och att en minskning av ovannämnd storlek inte skulle medföra någon märkbar förändring av förhållandena i recipienten. Bolaget anser därför att kostnaden för åtgärden inte kan anses stå i rimlig proportion till den marginella miljönytta som skulle erhållas.

Det finns en teoretisk möjlighet att genom så kallad värmebehandling av svartlut ersätta nuvarande intransporter och lagring av svaveldioxid i flytande form med intern framställning av svaveldioxid. En sådan lösning skulle principiellt även kunna innebära att utsläppet av metaller från elfilterstoft kunde begränsas till en mycket låg nivå.

Förfarandet är behäftat med betydande tekniska osäkerheter och skulle behöva bli föremål för ingående undersökningar innan det kunde avgöras om tekniken är praktiskt tillämpbar vid Skärblacka bruk.

Svaveldioxid är en nödvändig ingrediens i bolagets produktion av NSSC-massa. Erforderliga investeringar för värmebehandling av svartlut har bedömts uppgå till minst ca 40 Mkr. Den framtida produktionen av halvkemisk neutralsulfitmassa (NSSC-massa) är osäker, och har därmed inte möjlighet att bära en så stor investering. Bolaget anser därför att det inte finns skäl att genomföra närmare utredningar kring metodens applicerbarhet i Skärblacka. Att tekniken även skulle möjliggöra en reduktion av utsläppet av metaller ändrar inte denna bedömning.

I utredningen konstateras slutligen att det enda ytterligare alternativ till nuvarande hantering av flytande svaveldioxid som identifierats är att anlägga en svavelugn för tillverkning av svaveldioxid på plats med flytande svavel som råvara. En sådan lösning har bedömts kräva investeringar på ca 60 Mkr, och är givetvis i än högre grad utesluten med hänsyn till NSSC-produktionens framtida förutsättningar.

I bilaga B konstateras vidare att de kompletterande säkerhetshöjande åtgärder som genomförts genom att rörbrottsventiler installerats 2012 i kombination med att vissa rasskydd anlagts för att förhindra isras på ledningar med svaveldioxid är vad som i huvudsak är möjligt att göra och står i proportion till vad som är befogat utifrån sannolikheten för att identifierade risker ska inträffa. Slutsatserna baseras på riskanalyser genomförda såväl 2011 som 2013.

Sammanfattningsvis anser bolaget att inga ytterligare villkor ska föreskrivas vare sig vad gäller möjligheterna att reducera utsläppet av metaller från elfilterstofft via C-avloppet eller i fråga om säkerhetshöjande åtgärder och alternativ till flytande svaveldioxid vid användning och lagring av flytande svaveldioxid.

Utredning U7 (miljöteknisk markundersökning av upplagd mesa)

Elander Miljöteknik har på bolagets uppdrag utrett frågan. I utredningen konstateras att några risker för människors hälsa till följd av föroreningsinnehållet i den upplagda mesan inte bedöms föreligga vid eventuell exponering för mesa. Det bedöms däremot föreligga en begränsad risk för påverkan på markmiljön på upplagen.

I utredningen föreslås att redan etablerad vegetation på upplaget på åtminstone delar av detta kompletteras med ett förstärkt vegetationsskikt. Även vissa omflyttningar av mesa för att erhålla mindre branta slänter och därmed ökad erosionsstabilitet i ett långtidsperspektiv rekommenderas efter viss kompletterande kartering och inmätning.

Slutligen konstateras att återanvändning av mesa i samband med sluttäckning av brukets deponi vid Hyttmossen sannolikt åtminstone delvis är möjlig. Bolaget har ingen invändning mot de föreslagna åtgärderna utan accepterar att genomföra dessa. Något särskilt villkor i frågan anser bolaget därmed inte är nödvändigt. Eventuellt kan frågans slutförande delegeras till tillsynsmyndigheten.

INKOMNA YTTRANDEN

Naturvårdsverket har avstått från att yttra sig i målet.

Myndigheten för samhällskydd och beredskap (MSB) har i yttrande anfört bl.a. följande.

Myndigheten yttrar sig endast ifråga om punkten U3 rörande svaveldioxid. MSB har i tidigare yttrande (2011-05-23) samt vid huvudförhandling uttryckt åsikten att hanteringen av flytande SO₂ ska upphöra. Den provotid som beslutades vid huvudförhandlingen accepterades av MSB eftersom det fanns en förhoppning att genom värmebehandling av svartlut kunna internframställa för produktionen nödvändig SO₂. Bolaget hävdar i sin provotidsredovisning att ovan beskriven metod blir för dyr (minst 40 Mkr) i relation till nyttan, samt dessutom alltfjämt är tekniskt omogen. Vidare anses metoden att internproducera SO₂ med svavelugn, vilken redan används inom koncernen, också kräva för stora investeringar (60 Mkr). MSB står i enlighet med sin tidigare argumentation fast vid att hanteringen av SO₂ ska upphöra. Detta är särskilt angeläget då bebyggelse inkluderande skola, brandstation och äldreboende ligger i förhärskande vindriktning och enligt bolagets egna beräkningar riskerar att drabbas hårt vid ett större utsläpp.

Länsstyrelsen i Östergötlands län har anfört bl.a. följande.

U2. Möjligheterna att reducera utsläppen av metaller från elfilterstoft via C-avloppet

Av utredningen framgår att det finns tillgängliga tekniska lösningar för att reducera utsläppen från C-avloppet. Frågan blir om det kan anses ekonomiskt rimligt att vidta någon av dessa metoder. Länsstyrelsen vidhåller att det är miljömässigt motiverat att minimera utsläpp av prioriterade ämnen enligt vattendirektivet/vattenförvaltningsförordningen. För dessa ämnen finns fastställda gränsvärden som inte får överskridas om miljö kvalitetsnormen (MKN) god kemisk status ska kunna uppnås. Även om nuvarande MKN innehålls kvarstår målet inom EU att dessa ämnen ska minskas eller fasas ut helt så att spridningen till vattenmiljön upphör. Motala ström vars vatten används till processer och som recipient, är även via sjön Glan vattentäkt för Norrköping stad. Den skyddsvärda vattenrecipienten gör att det bör ställas stora krav på verksamheten för att minimera riskerna för negativ påverkan på hälsa och miljö. Det förhållandevis korta avståndet till Motala ströms utlopp i Bråviken innebär att stora delar av de föroreningar som släpps ut från anläggningen även påverkar förhållandena i Östersjön.

Mängden metaller som bolaget släpper ut i recipienten får anses vara betydande, inte minst avseende kadmium. Det som nämns i Länsstyrelsens yttrande från 2011-06-10, att bolagets utsläpp ligger inom samma storleksintervall som hela Motala ströms bidrag av kadmium uppströms bruket, gäller fortfarande. Det totala utsläppet av kadmium på mellan 13-23 kg per år (19 kg 2012) från pappersbruket, är en stor punktkälla i länet. Som jämförelse var utsläppen av kadmium från de två stora avloppsreningsverken i Linköping och i Norrköping 0,84 respektive 0,42 kg under 2012 (Miljörapporter 2012). Utsläppen från rökgaskondenseringen vid Gärstadverkets avfallsförbränning har under senare år varit ett fåtal gram. Bråvikens pappersbruk redovisar 0,6 kg utsläpp av kadmium under 2012 och från Agroetanol i Norrköping 0,07 kg.

Betydande insatser görs inom många olika områden i samhället för att minska eller fasa ut skadliga ämnen, bl.a. kadmium. Genom att halvera utsläppen från

Skärblacka bruk så uppnås en avsevärd minskning av utsläppen till vatten i länet. Så även om kostnaden per kilo avlägsnat kadmium enligt bolagets redovisning blir stor, gör Länsstyrelsen bedömningen att det kan vara skäligt att beskriven metod med utfällning av metaller eller värmebehandling av svartlut införs. Förutom reduktion av kadmiumutsläppen kommer även utsläppen av andra prioriterade ämnen som bly och nickel att reduceras samt även andra metaller som koppar, krom och zink. Kostnaden kan därför inte bara redovisas per kilo avlägsnat kadmium.

U3. Alternativ hantering av svaveldioxid

Länsstyrelsen vidhåller att det är viktigt att minska riskerna kopplade till hanteringen av flytande svaveldioxid eftersom konsekvenserna av en olycka kan bli mycket allvarliga med tanke på närheten till samhället. Ur den aspekten är upphörande av användningen den bästa åtgärden. Bolaget redovisar två möjliga lösningar; en metod där svaveldioxid tillverkas på plats i en svavelugn med flytande svavel som råvara, en metod med värmebehandling av svartlut som skulle kunna ersätta intransport och lagring av flytande svaveldioxid med intern framställning av svaveldioxid. Vid värmebehandling av svartlut skulle svaveldioxid produceras av det överskott som finns i fabrikssystemet. En sådan lösning skulle principiellt även kunna innebära att utsläppet av metaller med elfilterstoff kunde begränsas till en mycket låg nivå. Länsstyrelsen anser att den senare metoden är att föredra då riskerna blir mindre och att det får positiva effekter på utsläppet av metaller. Bolaget konstaterar att förfarandet är behäftat med betydande tekniska osäkerheter samt att den framtida produktionen av NSSC-massa är osäker och därmed inte har möjlighet att bära en så stor investering. Eftersom prövningen omfattar hela verksamheten vid bruket och att metoden med värmebehandling av svartlut även skulle kunna begränsa utsläppet av metaller med elfilterstoff till en mycket låg nivå, kan enligt Länsstyrelsen inte rimlighetsavvägningen göras endast mot en avgränsad del av verksamheten. Med tanke på de oklarheter som finns om metoden går att införa vid Skärblacka bruk eller inte, har Länsstyrelsen svårt att utan ytterligare utredning bedöma om det är rimligt att ställa som krav att metoden införs.

U7. Undersökning av upplagd mesa

Bolaget kommer i utredningen fram till att den mest kostnadseffektiva åtgärden beträffande hantering av mesahögarna är etablering av en sluttäckning som motsvarar kraven på sluttäckning på en deponi för inert avfall enligt förordning 2001:512 om deponering av avfall. Redan etablerad vegetation på upplaget föreslås kompletteras med förstärkt vegetationsskikt på delar av upplaget. Vissa omflyttningar av mesa föreslås för att erhålla mindre branta slänter och därmed öka erosionsstabiliteten. Vid omflyttning av mesan påverkas det skyddande skikt som karbonatiserad mesa utgör och det blir då viktigt att någon annan täckning av högarna utförs som minst ger ett motsvarande skydd. Länsstyrelsen anser att frågan om den närmare utformningen av sluttäckning bör delegeras till tillsynsmyndigheten.

Länsstyrelsen accepterar i huvudsak bolagets förslag till hantering av mesahögarna och anser att åtgärderna ska vidtas snarast men senast inom två år.

Sammantaget kan det konstateras att mesahögarna har påverkat omgivningen och att det är angeläget att föreslagna åtgärder vidtas så att fortsatt påverkan begränsas. Länsstyrelsen bedömer att det finns behov av att följa upp eventuellt läckage till omgivningen och påverkan på yt- och grundvatten, i ett kontrollprogram. Kontrollprogrammet bör påbörjas snarast och genomföras såväl före-, under och efter utförda åtgärder så att åtgärdernas effekt kan följas upp samt att det säkerställs att påverkan under genomförandet minimeras. Länsstyrelsen anser att beslut om utformningen av kontrollprogrammet bör delegeras till tillsynsmyndigheten.

Byggnads- och miljöskyddsnämnden i Norrköpings kommun anför bl.a. följande. Byggnads- och miljöskyddsnämnden anser att BillerudKorsnäs Sweden AB (bolaget) bör genomföra de fortsatta undersökningar och utredningar som finns beskrivet i prövotidsredovisningen och dess bilagor gällande villkor U2, U3 samt U7. Detta gäller främst utredning kring värmebehandling av svartlut samt kompletterande kartering och inmätning av det östra mesaupplaget. Det gäller även överväganden kring återanvändning av mesa i samband med sluttäckning av brukets

deponi vid Hyttmossen. Byggnads- och miljöskyddsnämnden har inget att erinra mot att de kompletterande täckningarna på västra mesaupplaget sker.

BOLAGETS BEMÖTANDE AV INKOMNA YTTRANDEN

U2. Möjligheterna att reducera utsläppen av metaller från elfilterstoft via C-avloppet

Länsstyrelsen samt Byggnads- och miljöskyddsnämnden anser båda att åtgärder bör vidtas för att reducera utsläppen av metaller, främst kadmium, från det s.k. C-avloppet.

Myndigheterna har inte till stöd för sin inställning åberopat att metallutsläppen faktiskt orsakar någon skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Istället åberopas försiktighetsprincipen med hänvisning till att vattenrecipienten är skyddsvärd och att det bör ställas stora krav på verksamheten för att minimera riskerna för negativ påverkan på hälsa och miljö.

Bolagets utredningar har visat att beskrivna möjliga reduktioner av utsläppen inte skulle medföra någon märkbar förändring av förhållandena i recipienten. Metallhalterna i vattnet nedströms bruket är låga och väl under såväl rådande miljö kvalitetsnormer som föreslagna gränsvärden. Verksamheten vid Skärblacks bruk bedöms därmed inte hindra att miljö kvalitetsnormer för ekologisk potential respektive kemisk ytvattenstatus uppnås. Detta ifrågasätts heller inte i myndigheternas yttranden. Bolaget vidhåller att det inte finns något miljömässigt motiverat skäl att göra betydande investeringar för att reducera utsläppen från brukets verksamhet. Kostnaden för en sådan åtgärd per reducerat kilo kadmium är betydande, 300 000-400 000 kr/kg kadmium, och bolaget anser att den inte heller kan anses vara ekonomiskt rimlig. Att länsstyrelsen påpekar att åtgärden även skulle reducera andra metaller ändrar inte bolagets bedömning då bolagets bidrag till den totala nivån nedströms bruket för andra ämnen än kadmium är begränsat. Bolaget kan därmed inte se att de förutsättningar för tillämpning av försiktighetsprincipen som framgår av 2 kap. 3 § 2 st. miljöbalken är uppfyllda. Detta och de mycket höga

kostnaderna för att reducera utsläppen av metaller innebär redan det att krav på åtgärder är orimliga vid avvägning enligt 2 kap. 7 § miljöbalken.

Att så är fallet styrks ytterligare av vad som nedan redovisas beträffande förutsättningarna för fortsatt tillverkning av NSSC- massa.

U3 Alternativ hantering av svaveldioxid

Frågan om alternativ hantering av svaveldioxid drivs utgående från riskerna med nuvarande hantering av flytande svaveldioxid. Förbrukningen av svaveldioxid vid Skärblacka bruk är relativt begränsad samtidigt som bolaget bedriver ett kontinuerligt arbete med regelbundna riskanalyser samt uppdatering av möjligheterna att ytterligare minska riskerna vid hanteringen. Värmebehandling av svartlut är, som beskrivits i den utredning som inlämnades till mark- och miljödomstolen 2013-12-20, för den tänkta applikationen en tekniskt omogen produkt. En utredning som uppfyller kraven som ställs för att kunna bedöma om den är möjlig att använda för det tänkta ändamålet kommer därmed att kräva betydande resurser, i form av både tid och pengar från såväl bolaget som tänkta leverantörer. Vidare krävs att det finns tillräcklig kapacitet i kausticeringen och bolagets bedömning är att den i dagsläget saknas. Det gör att den totala investeringskostnaden för utvinning av svavel genom värmebehandling av svartlut sannolikt inte stannar vid de nu uppskattade 40 Mkr utan kostnaden blir betydligt högre. Sammantaget gör detta att investeringskostnaderna blir för stora för att bolaget skall finna det meningsfullt att ytterligare utreda frågan.

Bolaget gör regelbundet riskanalyser och följer det som sker i omvärlden både vad gäller inträffade tillbud och olyckor kopplade till hantering av flytande svaveldioxid såväl som utveckling av möjligheter för att ytterligare minska riskerna vid hanteringen. Detta för att hela tiden göra bolagets hantering så säker som möjligt utifrån de givna förutsättningarna. Bolaget har också tillsammans med Norrköpings Räddningstjänst genomfört en nödlägesövning för att testa beredskapen och arbetssätten vid en eventuell olycka. Bolaget följer även utvecklingen kring eventuella nya metoder som till en rimlig kostnad gör att den nuvarande hanteringen

av flytande SO₂ kan upphöra. Några sådana metoder har dock i dagsläget inte identifierats. Bolaget tillverkar i dagsläget cirka 60 000 ton NSSC-massa och nuvarande förbrukning av SO₂ vid NSSC-tillverkningen är ca 1 800 ton/år. Det är i jämförelse med andra bruk som har alternativa metoder för att tillfredsställa behovet av SO₂ en liten produktion och begränsad volym SO₂. Som jämförelse kan nämnas att BillerudKorsnäs Gruvön producerar drygt 220 000 ton NSSC-massa och använder för den produktionen flytande svavel motsvarande 9 600 ton flytande SO₂.

Redan med hänvisning härtill och i kombination med redovisade mycket höga kostnader för alternativa förfaranden, är krav på åtgärder orimliga enligt 2 kap. 7 § miljöbalken. Som vidare framhålls i bolagets utredningar är förbrukningen av svaveldioxid och även den helt övervägande delen av utblödningen av elfilterstoft, och därmed indirekt utsläppen av metaller via C-avloppet, kopplad till produktionen av NSSC-massa. De investeringar som skulle bli nödvändiga om krav ställs på åtgärder för att reducera utsläppen av metaller och att upphöra med användningen av flytande svaveldioxid skulle därför behöva bäras av produktionsenheten för NSSC-massa vid Skärblacka Bruk. Denna produktion har inte en ekonomisk bärkraft som gör detta möjligt med erforderlig fortsatt lönsamhet. Krav på sådana investeringar skulle därför med största sannolikhet innebära att NSSC-fabriken med tillhörande flutingproduktion inte kommer att kunna drivas vidare. Sådana krav riskerar därför uppenbarligen medföra att bolaget i praktiken inte skulle kunna utnyttja sitt tillstånd i denna del, vilket ytterligare bekräftar att kraven är orimliga vid avvägningen enligt 2 kap. 7 § miljöbalken.

U7 Undersökning av upplagd mesa

Länsstyrelsen har i sitt yttrande lyft frågan om användning av karbonatiserad mesa vid sluttäckning av bolagets deponi. Den beräknade återstående driftstiden för bolagets deponi etapp 1 är cirka 15 år och något behov av sluttäckning kommer inte att föreligga innan dess. Frågan om eventuell användning av karbonatiserad mesa är därmed inte aktuell i nuläget. Om det skulle visa sig bli aktuellt i framtiden kommer bolaget, i sedvanlig ordning, att i god tid före genomförandet föra diskussioner med tillsynsmyndigheteten kring vad som krävs för att realisera detta.

Bolaget har för avsikt att vidta de åtgärder som bolaget föreslagit i den tidigare inlämnade rapporten kring miljöteknisk undersökning av upplagd mesa i takt med att planerna för bolagets framtida verksamhet slås fast. Åtgärderna skall dock vara genomförda senast 5 år efter domstolens beslut. Bolaget anser att länsstyrelsens förslag om två år är för kort då de föreslagna åtgärderna kräver noggrann planering och utförs bäst sommartid varför åtgärderna inte är aktuella för innevarande år. En dom om två år skulle därmed i praktiken innebära att bolaget endast har ett år på sig att genomföra åtgärderna.

Bolaget har ingen invändning mot vad länsstyrelsen anför om behov och omfattning av kontroll i denna del. Detta kan dock göras inom ramen för redan gällande villkor 24 i deldomen 2011-11-29.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen anser att kostnaderna för att reducera utsläppen av metaller i C-avloppet och för att införa alternativ till hantering av flytande svaveldioxid är så höga att de måste anses orimliga enligt 2 kap 7 § miljöbalken. Ytterligare utredningar skulle inte enligt domstolens bedömning ändra på detta förhållande. Prövotiden ska därför avslutas i enlighet med bolagets yrkande.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att en sluttäckning av mesahögarna på befintlig plats som uppfyller kraven på tätskikt för deponier för inert avfall enligt deponeringsförordningen är tillräcklig från miljösynpunkt och är förknippad med rimliga kostnader. En förutsättning för detta är enligt domstolens bedömning att de karbonatiserade skikten kvarligger på deponin. Frågan om konsekvenserna av att använda karbonatiserad mesa på deponin Hyttmossen är inte utredd och är enligt vad bolaget uppgett inte aktuell i närtid. Ett sådant förfarande måste därför prövas i särskild ordning. Åtgärderna enligt prövotidsutredningen ska därför genomföras. Mark- och miljödomstolen anser att tre år är en skälig tid för att genomföra sluttäckningen. Tillsynsmyndigheten bör dock bemyndigas att kunna förlänga tiden om det finns särskilda skäl. Domstolen delegerar vidare till tillsynsmyndigheten att

meddela de närmare villkor om sluttäckningens utformning som kan behövas. Kontrollen av läckaget till omgivningen kan ske inom ramen för kontrollprogrammet och villkor 24. Någon ytterligare reglering behövs således inte.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 425)

Överklagande senast den 16 juni 2014.

Bengt Johansson

Carl-Philip Jönsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Bengt Johansson, ordförande, och tekniska rådet Carl-Philip Jönsson samt de särskilda ledamöterna Ronny Widerström och Jan-Åke Jacobson.

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL DÄR MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN ÄR FÖRSTA INSTANS

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn samt datum för domen och målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende mark- och miljödomstolens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i Mark- och miljööverdomstolen inte lagts fram tidigare, ska klaganden förklara anledningen till omständigheten eller beviset inte åberopats i mark- och miljödomstolen. **Skriftliga bevis** som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i Mark- och miljööverdomstolen.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud. Till överklagandet ska bifogas lika många kopior av skrivelsen som det finns motparter i målet. Har inte klaganden bifogat tillräckligt antal kopior, framställs de kopior som behövs på klagandens bekostnad.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.